

חזרה לסיזון

סובלן, כפי שזולם בעת המאסר על-ידי הצלמים, שהוזעקו על-ידי מישטרות תל-אביב, כדי לפאר את שלום ירקוני (ימין), נושא כליו של עמוס בן-גוריון

פרשת סובלן נגעה ליהודי ארצות-הברית. רבים חששו שבריתם של המרגל היהודי לישראל תבניר את האנטי-שמיות באמריקה. יהודי אמריקה היו מעוניינים בהחזרתו המיידית, בכל תנאי ובכל מחיר.

כאן עמדו זה מול זה, בצורה חדיש-שמעית: כבודו של מדינת ישראל והאינטרס של יהודי אמריקה.

ליהודי אמריקה יש הרבה כסף, ובכסף זה הם מקיימים את המישטר הקיים בישראל. כמה דולרים שחה כבוד המדינה? כמה דולרים שווים העצמאות, המצפון?

המישטר הקיים מוען כי ישראל היא "מדינה יהודית". השבוע נסתבר מה פירוש המושג בעיניו. לא מדינה שבה יכול למצוא מיקלט כל יהודי נרדף, שאינו פושע פלילי. אלא מדינה המקריבה את עצמאותה ואת כבודה על מזבח השנור היהודי. ספק אם יהודי אמריקה יכולים להתגאות במדינה שמנהיגיה נוהי גם כנכבים בלילה.

אנשי-הסיזון נשאר אנושי-סיזון. המלשינים נשאר מלשינים. משרתי הזרים נשארו משרתי-זרים. השקרנים נשארו שקרנים. רק הצביעות גדלה.

הם לא הסגירו את סובלן לאמריקאים. הם חס ושלום. הם רק הושיבו אותו בכוח במטוס, יחד עם אנשי-בטחון אמריקאים, על מנת שיובילוהו לאמריקה.

האם אשמת אנשי-הסיזון הוא אם ניסה האיש להתאבד? האם הם רצחו אותו?

הם אפילו נתנו לו תעודת-מסע ישראלית. זוהי התקדמות. חסופי הסיזון, שנמסרו למרתפי-העניינים של הסיאייד, לא זכו לקבל תעודת-משלוח בהתימת דויד בן-גוריון.

שוטרי ישראל התפארו כי לא האמריקאים גילו את סובלן בישראל, אלא הם עצמם, על סמך הלשנה מקומית. כך בדיוק התפארו בעני הסיזון בימים השחורים ביותר: שהם אינם סתם סוכנים של הבולשת הבריטית, אלא שהם עושים את מעשיהם ביוזמתם שלהם, בכשרון העולה על כשרון פקדיו הסיאיידים.

כך, בשעה אחת, הצליחה ממשלת ישראל לבנות את עצמה ולהשפיל את שם המדינה בעיני אזרחיה, בעיני העולם, ואף בעיני ארצות-הברית.

כי שום אמריקאי אמיתי לא יכבד מדינה העושה פלסטר את חוקיה שלה, כדי להתחנף אל בעלי הדולר.

איש אינו אוהב סוכן, ואיש אינו מעריך אותו. סופו להיות בזוי ושפל גם בעיני אזרחיו. מי הם האדונים? למען מי הקריבה ממשלת ישראל את חוק המדינה, את צו האנושות, את המצפון היהודי ואת התבונה המדינית?

קודם כל: למען ממשלת ארצות-הברית. המישטר הקיים במדינה תלוי במענקיה ובהלחאותיה גם בשעה שהוא מת' לונג בקול רם על כך שהיא תומכת בגמאל עבד אל-נאצר. על כן מיהר המישטר לשרת את אמריקה. מיהר כל-כך עד שלא חיכה אפילו ללחץ אמריקאי רציני. ובעוד האמריקאים עצמם הודיעו באותו יום שלא יחזירו לישראל את יוסלה אלא אחרי טיפול משפטי הוגן — מיהרה ישראל להחזיר לה את סובלן ללא דין וללא דיין. איזה הבדל!

על כך אמר התנ"ך, בספר דברים, בלעג מוחץ: "נסתם — ואין רודף!"

אך אין זו התשובה המלאה. יש עוד סיבה, והיא מטילה אור שלילי עוד יותר על המישטר בישראל.

הרוח הרעה המכוערת ביותר בתולדות המדינה — אכן, היה זה מיקרה סמלי כי דר' רוברט סובלן נאסר במלון סאבוני התל-אביבי — אותו מלון בו שהה מנחם בגין בימי המחתרת, בחששו בכל רגע מפני חיל המלשינים של דויד בן-גוריון.

נמצאו רבות השנים תירוצים רבים לסיזון. אולם ביסודו לא היה הסיזון אלא זה: שיתוף-פעולה של המנהיגים היהודיים עם השלטון הזר. התרפה העליזנה של הסיזון היתה בהפיכת המוסדות הלאומיים לכלי-שרת בידי זרים, בחיתור על כל שריד של עצמאות לאומית אמיתית.

מאז עברו שנים רבות. בינתיים קמה מדינת ישראל. המוסדות הלאומיים הפכו לממשלה. אולם אותם המנהיגים נשארו על כנם — והשבוע נסתבר כי לא השתנו במאומה. רק השלטון הזר השתנה.

★ ★ ★

רוברט סובלן בא לישראל באורח בלתי-חוקי. באר צות-הברית נידון למאסר-עולם, בעתן ריגול למען ברית-המועצות. מנקודת-השקפה אמריקאית היה עבריו נמלט. על כך אין כל ויכוח.

מה היה רוברט סובלן מנקודת-השקפה ישראלית? קודם-כל: פליט פוליטי. אדם שהצליח להימלט מן העונש שהוטל עליו בנכר בעתן עבירה פוליטית מובהקת. שאין בה שמץ של דופי פלילי.

שנית: אדם חולה במחלה אנושה, סרטן הדם, שימיו עלי אדמות ספורים, ושביקש לבלות את חודשיו — ואולי שבועותיו — האחרונים מחוץ לכתלי בית-הסוהר. שלישי: יהודי, שביקר כמה פעמים בעבר בארץ-ישראל, שהשיג בארץ רשיון לעסוק ברפואה, ושהיתה לו, בלי כל ספק, זיקה לארץ זו.

על כן היתה הסגרתו לידי השלטון הזר חרפה מרובעת — חרפה חוקית, חרפה אנושית, חרפה יהודית, חרפה מדינית.

★ ★ ★

חרפה חוקית: כי בעורמה מבחילה, ובכוח גס, הצליח השלטון למנוע בעד סובלן לנצל את זכויותיו החוקיות בארץ.

בין ישראל וארצות-הברית אין הסכם הסגרה. אפילו היה קיים הסכם כזה, לא היה חל על עבירות פוליטיות.

יתכן שבית-המשפט הישראלי היה מצהה, בסופו של דבר, על גירושו של סובלן. אך הדבר היה בא אחרי כמה חודשים, כמו במקרהו של יואנובז'יץ, שגורש לצרפת. ממשלת הסיזון לא רצתה בכך. היא מנעה בעד סובלן את השהות לבקש צו-על-תנאי, או צו האביאסקורפוס, או לנקוט כל דרך חוקית אחרת. פרקליטו, איש-מפא"י נאמן ומראשי אגודת הידידות ישראל-אמריקה, היה בתמימותו בדרכו לירושלים, כאשר גורש לקחו.

אין זו הפעם הראשונה שממשלה זו דורסת את חוק המדינה במגף מסומר. מזה שנים היא מתעלמת מצחי בית-המשפט העליון בכל הנוגע לרעביי ישראל, ומונעת בכוח מן הערבים לבקש סעד משפטי. ומה שמתר לגבי ערבים, הופך למותר לגבי יהודים. כך פתחה הממשלה את קבר הפעוטה בחלק, שעה אחת לפני שבית-המשפט אסר עליה את הדבר במפורש.

אולם כל הדוגמות המכוערות האלה הן כאין וכאפס בהשוואה לפעולת-היזדון בפרשת סובלן. הממשלה ירקה על המשפט הישראלי, בה בשעה שילקקה את נעלי הזר.

אפילו העתונות הוטעתה בזדון, ובכחנה תחילה, לגבי מועד הגירוש. הממשלה דאגה להזעיק את הצלמים בשעת המאסר, כדי לספק את תאחת-הפירסום החולנית של עמוס בן-גוריון ופמלייתו. אולם לגבי מועד הגירוש נמסרו לצלמים ידיעות כוזבות.

★ ★ ★

חרפה אנושית: כי ככל מקודש הוא בארצות-הברית, המבטיח מיקלט לכל פליט מדיני. בסרבה להעניק זכות אנושית אלמנטרית זו לסובלן, הוריד ממשלת ישראל את המדינה לדרגה מזלמה שזוכה, חסרת כבוד.

חרפה יהודית: כי בארץ של חוקה-שבות גורש יהודי מחפשי-מיקלט ללא דין וללא דיין, כדי להתרפס בפני ממשלה זרה, כמו בימים הרעים של המלשינות בגיטו.

חרפה מדינית: לעיני העולם כולו הופגן כי ישראל אינה מדינה עצמאית, וכי כל עוד קיים בה המישטר הנוכחי, אין כל סממני העצמאות אלא קישוטים חיצוניים.

איש לא העלה על הדעת כי ממשלת ישראל היתה נוהגת באותה צורה אילו הצליח להימלט לישראל יהודי ממוסקבה, שנידון למאסר-עולם בשל עבירות כלכליות.